

Sygn. akt II Ns 1180/16

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2017 r.

Sąd Rejonowy dla W. M. w W. II W. C. w składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Nakwaska-Szczepkowska

Protokolant: Magdalena Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2017 r. w W. na rozprawie

sprawy z wniosku G. S.

z udziałem J. S.

o podział majątku wspólnego

o s t a n a w i a :

oddalić wniosek.

SSR Agnieszka Nakwaska-Szczepkowska

Sygn. akt II Ns 1180/16

UZASADNIENIE

W dniu 5 września 2016 r. G. S. wniósł o dokonanie podziału spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w W. przy ul. (...), w ten sposób, aby przyznać powyższe prawo wnioskodawcy bez spłaty na rzecz uczestniczki. Jednocześnie wnioskodawca podkreślił, że przydział na wskazany we wniosku lokal otrzymał, jak również wniósł wkład mieszkaniowy już po ustaniu związku małżeńskiego z uczestniczką. Uczestniczka nigdy nie zamieszkiwała w przedmiotowym lokalu, ani też nie była w nim zameldowana, natomiast wnioskodawca od daty przydziału mieszka w owym lokalu i ponosi koszty jego eksploatacji. Wnioskodawca wskazał jednocześnie, że pismem Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej Na (...) został wezwany do zawiadomienia spółdzielni, któremu z małżonków przypadło po rozwodzie spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu lub do przedstawienia dowodu wszczęcia postępowania sądowego w tym przedmiocie.

(wniosek - k. 3-5)

Uczestniczka w odpowiedzi na wniosek domagała się dokonania podziału wskazanego przez wnioskodawcę spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego poprzez przyznanie tego prawa na wyłączność wnioskodawcy z obowiązkiem spłaty 50% wartości tego prawa na rzecz uczestniczki, ewentualnie poprzez dokonanie sprzedaży publicznej przedmiotowego prawa i dokonanie podziału uzyskanej w ten sposób kwoty pomiędzy uczestnikami postępowania po połowie. W uzasadnieniu swojego stanowiska uczestniczka podała, że wnioskodawca wystąpił do Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...) o przydział lokalu mieszkalnego dla zaspokojenia potrzeb lokalowych rodziny w dniu 13 stycznia 1986 r., a zatem w trakcie trwania małżeństwa uczestników. W ocenie uczestniczki powyższe oznacza, że w okresie trwania wspólności ustawowej powstała ekspektatywa spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu. Mimo że realizacja owej ekspektatywy w postaci przydziału prawa do lokalu nastąpiła już po ustaniu związku małżeńskiego, w ocenie uczestniczki, przedmiotowe w sprawie spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego weszło w skład majątku wspólnego uczestników. Uczestniczka podkreśliła, że do czasu

doręczenia jej odpisu wniosku w sprawie niniejszej nie wiedziała o przydziale mieszkania. Jednocześnie uczestniczka przyznała, że to uczestnik poniósł koszty związane z uiszczeniem wkładu mieszkaniowego.

(odpowiedź na wniosek - k. 48-49)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. S. (poprzednio (...)) oraz J. S. (poprzednio D.) zawarli związek małżeński w dniu 8 czerwca 1985 r. Małżonkowie pozostawali w ustroju wspólności ustawowej małżeńskiej. Małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem S. R. w G. M. z dnia 3 marca

1989 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III RC 125/89, prawomocnym od dnia 25 marca 1989 r.

(okoliczności bezsporne, a nadto odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 61-61v, kopia decyzji o zmianie nazwiska wnioskodawcy – k. 76, kopia wyroku – k. 13)

Decyzją z dnia 18 czerwca 1984 r. wnioskodawca został przyjęty w poczet członków Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...). W dniu 5 września 1985 r. pomiędzy wnioskodawcą a wskazaną Spółdzielnią zawarta została umowa w sprawie określenia kolejności przydziału mieszkania spółdzielczego. Pismem z dnia 21 stycznia 1986 r. Spółdzielnia poinformowała wnioskodawcę o zmianie kwalifikacji jego wniosku o przydział mieszkania z kategorii M-2 na M-3 lokatorskie.

Ze Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...) wydzielona została mniejsza spółdzielnia – Spółdzielnia Mieszkaniowa Na (...). Pismem z dnia 31 sierpnia 1992 r. Spółdzielnia Budownictwa Mieszkaniowego (...) zwróciła się do Spółdzielni Mieszkaniowej Na (...) o przyjęcie wnioskodawcy w poczet członków tej spółdzielni i przydzielenie mieszkania nr (...) przy ul. (...) na warunkach lokatorskich. Przed otrzymaniem przydziału na ww. lokal wnioskodawca był zobowiązany dokonać między innymi wpłaty na poczet wkładu mieszkaniowego w wysokości 22.387.200 zł (przed denominacją) oraz na poczet spłaty kredytu lokatorskiego w wysokości 118.400 zł (przed denominacją).

Wpłaty na rzecz Spółdzielni w łącznej wysokości 23.205.600 zł wnioskodawca dokonał w dniu 14 stycznia 1993 r. Przed tą datą nie zostały dokonane żadne wpłaty na poczet wkładu mieszkaniowego.

W dniu 18 stycznia 1993 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa Na (...) wystawiła dokument zatytułowany „Przydział lokalu mieszkalnego na warunkach lokatorskich”. W jego treści wskazano, że postanowieniem z dnia 14 stycznia 1993 r. Zarząd Spółdzielni przydzielił G. S. lokal nr (...) w budynku przy ul. (...), przy czym wskazano, że w lokalu tym mają prawo zamieszkiwać zarówno G. S. jako główny lokator, jak i J. S. jako jego żona.

W piśmie z dnia 5 lipca 2016 r. skierowanym do wnioskodawcy Spółdzielnia Mieszkaniowa Na (...) wskazała, że uznaje, iż spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu zostało nabyte przez oboje małżonków.

(zawiadomienie – k. 6, umowa – k. 7-7v, zawiadomienie – k. 8, pismo Spółdzielni – k. 9, karta finansowa – k. 10, potwierdzenie wpłaty – k. 11, pisma Spółdzielni z dnia 05.07.2016 r. – k. 14 oraz z dnia 06.09.2017 r. – k. 70, przydział – k. 71-71v, zeznania powoda – k. 64)

Dokonując ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, Sąd oparł się w znacznej mierze na twierdzeniach uczestników, które były spójne w zakresie dotyczącym stanu faktycznego, a także na dowodach z dokumentów przedstawionych przez obie strony. Część z dowodów została złożona przez wnioskodawcę w formie kopii dokumentów, natomiast ich oryginały zostały okazane Przewodniczącej na rozprawie. Nadto autentyczność (zgodność z oryginałem) owych kopii nie była kwestionowana w toku postępowania przez uczestniczkę, a przy tym ich treść na ogół była spójna z niezaprzeczonymi twierdzeniami wnioskodawcy bądź też dotyczyła okoliczności bezspornych.

W istocie okoliczności faktyczne nie były przedmiotem sporu między stronami. Ocenę prawną stanu faktycznego oboje uczestnicy pozostawili natomiast do uznania Sądu.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu wniosek G. S. o podział spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu w okolicznościach tej sprawy potraktować należało jako wniosek o dokonanie podziału majątku wspólnego uczestników, nie zaś wniosek o dokonanie podziału częściowego tego majątku. Jedynym potencjalnym składnikiem majątku wspólnego uczestników było wskazane we wniosku spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w W.. Żadne z uczestników nie miało w istocie pewności, co do tego, czy prawo to faktycznie weszło w skład ich majątku wspólnego i kwestię tę uczestnicy pozostawili do oceny Sądu. Innych składników majątkowych, które mogłyby wchodzić w skład majątku wspólnego byłych małżonków uczestnicy nie wskazali, zaś materiał procesowy zebrany w toku postępowania nie dawał Sądowi podstaw do poczynienia w tym zakresie jakichkolwiek ustaleń z urzędu.

Zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (dalej: KRO) w brzmieniu sprzed 20 stycznia 2005 r.:

art. 31. Z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa obejmująca ich dorobek (wspólność ustawowa). Przedmioty majątkowe nie objęte wspólnością stanowią majątek odrębny każdego z małżonków.

art. 32. § 1. Dorobkiem małżonków są przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich.

§ 2. W szczególności stanowią dorobek małżonków: 1) pobrane wynagrodzenie za pracę oraz za inne usługi świadczone osobiście przez któregokolwiek z małżonków; 2) dochody z majątku wspólnego, jak również z odrębnego majątku każdego z małżonków.

Zgodnie zaś z art. 213 § 3 zd. 1 ustawy Prawo Spółdzielcze z dnia 16 września 1982 r. w pierwotnym brzmieniu: Spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego powstaje z chwilą przydziału lokalu.

W rozpatrywanej tu sprawie nie ulegało wątpliwości, że wskazane we wniosku spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu zostało nabyte po rozwiązaniu małżeństwa uczestników, a zatem po ustaniu wspólności majątkowej. Przydział na lokal został dokonany postanowieniem z dnia 14 stycznia 1993 r., sam dokument przydziału wystawiono w dniu 18 stycznia 1993 r. Natomiast wyrok orzekający rozwód małżonków uprawomocnił się z dniem 24 marca 1989 r. Spółdzielnia, w ramach której przydzielone zostało wskazane we wniosku spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu, uznała jednak, że w okresie trwania małżeństwa uczestników powstała ekspektatywa nabycia owego prawa, która weszła w skład majątku wspólnego małżonków. W efekcie, w ocenie Spółdzielni, samo prawo do lokalu również należy do obojga byłych małżonków, mimo że sam przydział został dokonany tylko na rzecz wnioskodawcy. Powyższe zapatrywanie Spółdzielni wynikało z faktu, że wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o przydział lokalu już w okresie trwania małżeństwa (choć członkiem spółdzielni jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego).

Zgodnie z powszechnie aprobowanym również obecnie stanowiskiem wyrażonym w uchwale Pełnego Składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1974 r.

(III CZP 1/74, OSNCP 1975 nr 3, poz. 37) o przynależności do majątku wspólnego małżonków spółdzielczego prawa do lokalu - zarówno takiego jak w spółdzielni mieszkaniowej, jak i takiego jak w spółdzielni budowlano-mieszkaniowej - nabytego w drodze przydziału wydanego przez spółdzielnię decyduje porównanie daty przydziału z datą powstania wspólności majątkowej między małżonkami (wspólność majątkowa). O przynależności przydzielonego przez spółdzielnię spółdzielczego prawa do lokalu do majątku wspólnego małżonków rozstrzygają dwie zasady. W myśl pierwszej, wypowiedzianej w art. 32 § 1 KRO, przedmioty nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej (lub umownej - art. 48 KRO) stanowią dorobek małżonków. Stosownie zaś do drugiej, wynikającej z przepisów prawa spółdzielczego, spółdzielcze prawo do lokalu powstaje na skutek i z chwilą wydania przez spółdzielnię odpowiedniego przydziału. Zestawienie tych zasad oznacza, że spółdzielcze prawo do lokalu przydzielonego w czasie trwania małżeńskiej wspólności majątkowej należy do majątku wspólnego małżonków. Sąd Najwyższy podkreślił też, że prawo do wkładu - mieszkaniowego lub budowlanego - ma podwójną naturę. Z jednej strony jest wierzytelnością pieniężną, której dłużnikiem jest spółdzielnia, z drugiej zaś także swoistym prawem majątkowym, którego istota polega na tym,

że stanowi ono niejako załączek przyszłego spółdzielczego prawa do lokalu. Z prawem do wkładu więc łączy się ekspektatywa uzyskania prawa do mieszkania.

Następnie w uchwale Składu Siedmiu Sędziów z dnia 12 stycznia 1978 r. (III CZP 86/77, OSNCP 1978 nr 10, poz. 171) Sąd Najwyższy wskazał, że spółdzielcze prawo do lokalu, powstałe z realizacji oczekiwania małżonków na przydział wspólnego mieszkania, należy do nich obojga, jeżeli przydział został - po ustaleniu małżeństwa - dokonany na rzecz jednego z małżonków i jego dotychczasowej rodziny. Sąd Najwyższy podkreślił jednocześnie, że wkład i związane z nim wspólne oczekiwanie na przydział mieszkania objęte muszą być małżeńską wspólnością majątkową. Spółdzielcze prawo do lokalu w spółdzielni mieszkaniowej związane jest z wkładem mieszkaniowym. Wkład mieszkaniowy, jako mający wartość majątkową, wchodzi jako dorobek do wspólności ustawowej (art. 33 KRO). Dlatego, aby można było mówić o ekspektatywie zrealizowanej po ustaniu małżeństwa, niezbędne jest spełnienie się przesłanki w postaci wejścia wkładu mieszkaniowego do wspólności ustawowej przed jej ustaniem, a nie później, tj. po jej ustaniu.

Sąd orzekający w sprawie niniejszej w pełni podziela przywołane tu zapatrywania Sądu Najwyższego i przyjmuje za własne. Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy niniejszej, stwierdzić należy, że w okresie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, a zatem w czasie trwania małżeństwa uczestników, nie został w żadnej części pokryty wkład mieszkaniowy związany ze spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu. Z dokumentów przedstawionych przez wnioskodawcę oraz przez Spółdzielnię Mieszkaniową Na (...) w sposób jednoznaczny wynika, że pierwsza wpłata na pokrycie wkładu mieszkaniowego została dokonana przez wnioskodawcę dopiero w dniu 14 stycznia 1993 r., a zatem prawie 4 lata po ustaniu małżeństwa uczestników. W świetle powyższego w okresie trwania małżeństwa, to jest od dnia 8 czerwca 1985 r. do dnia 24 marca 1989 r., nie mogła powstać ekspektatywa przydziału spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego. Sam fakt, że w tym czasie (w 1986 r.) wnioskodawca złożył do spółdzielni wniosek o przydział mieszkania, nie mógł sam w sobie wywołać skutku w postaci powstania ekspektatywy przydziału lokalu.

Z powyższych przyczyn, skoro w skład majątku wspólnego uczestników nie wchodziła ekspektatywa spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego, brak było podstaw do ustalenia, że samo spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu nr (...) w budynku przy ul. (...) w W. powstałe na podstawie przydziału z dnia 14 stycznia 1993 r. wchodziło w skład majątku wspólnego uczestników. Prawo to zostało przydzielone jedynie wnioskodawcy i w ocenie Sądu wchodzi w skład jego majątku osobistego. Okoliczność, że wnioskodawca przed otrzymaniem przydziału zaniechał formalnego powiadomienia Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego (...), a następnie Spółdzielni Mieszkaniowej Na (...) o orzecznym rozwodzie, nie może stanowić uzasadnienia dla przyjęcia odmiennego zapatrywania co do przynależności przedmiotowego prawa do danej masy majątkowej.

Z uwagi na fakt, że z ustaleń faktycznych Sądu wynikało, iż spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu nr (...) w budynku przy ul. (...) w W. było jedynym potencjalnym składnikiem majątku wspólnego uczestników, zaś Sąd uznał, że prawo to ostatecznie nie weszło w skład majątku wspólnego małżonków, wniosek o dokonanie podziału majątku wspólnego uczestników podlegał oddaleniu, skoro brak jest składników podlegających podziałowi.

SSR Agnieszka Nakwaska-Szczepkowska